

Gebiedsraamwerk Buitengebied Batenburg, Niftrik, Hernen, Bergharen, Leur

*Strategisch kader om kansen voor
meerwaarde HSS Wijchen voor
gebied en lokale gemeenschap
te maximaliseren*

14 november 2025

Inhoud

- Samenvatting gebiedsraamwerk
- Detaillering gebiedsraamwerk
 - Leefbaarheid
 - Agrarische functie
 - Natuur
 - Water
 - Recreatie
- Vervolgstappen

Samenvatting

Aanleiding en voorstel gebiedsraamwerk

Aanleiding

Gebiedsraamwerk biedt kader om maximale meerwaarde voor het gebied te realiseren
gegeven de komst van HSS Wijchen

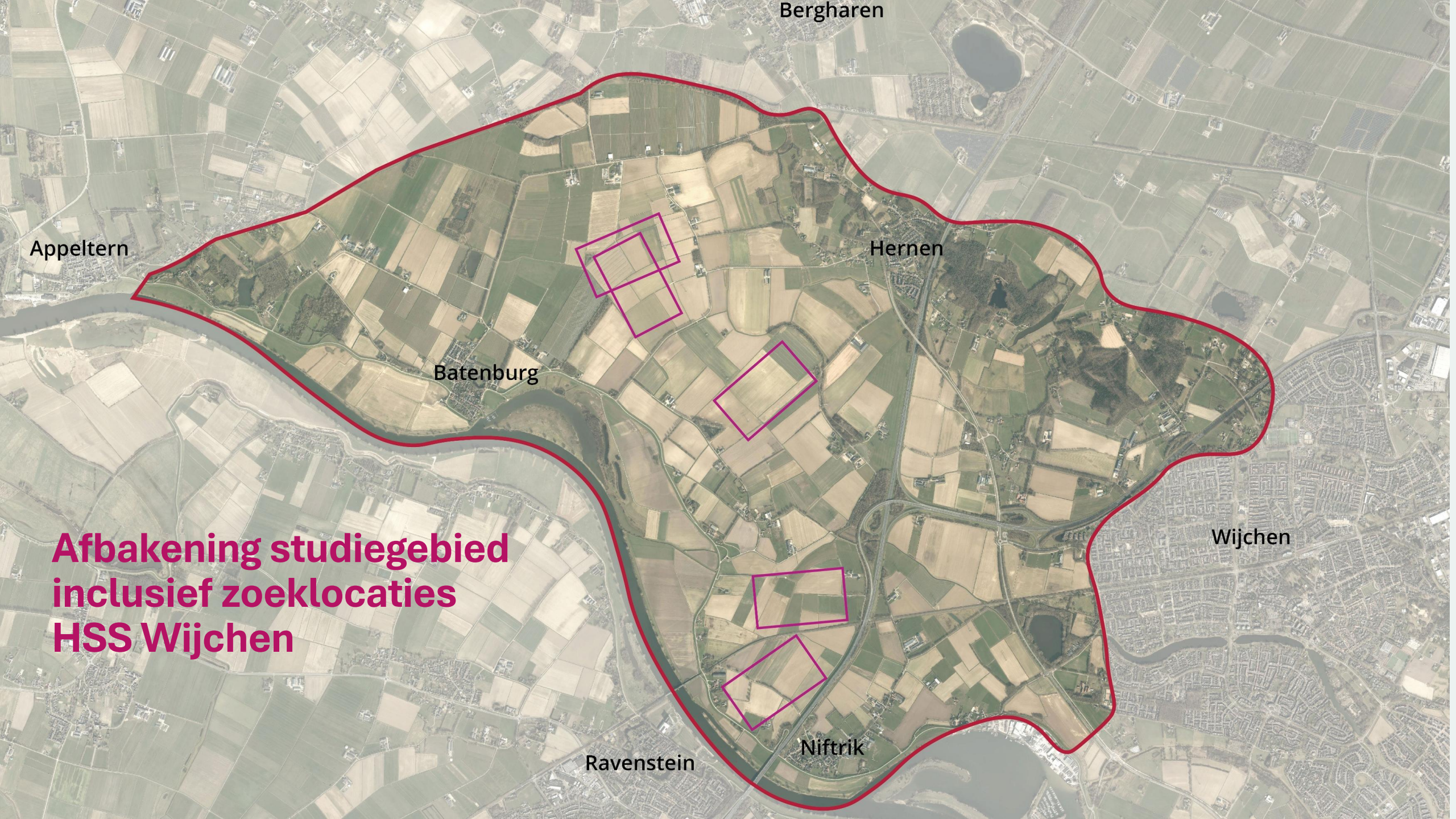
Aankondiging Project HSS Wijchen

Op 16 juni 2025 hebben het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en netbeheerder TenneT het Voornemen en Participatieplan (V&P) voor het 380/150 kV station Wijchen (HSS Wijchen) gepubliceerd. De volgende stap is een onderzoek naar de effecten van de verschillende locaties. Dit onderzoek, de Integrale Effect Analyse (IEA), wordt uitgevoerd door TenneT. Het doel van dit onderzoek is om te bepalen waar het station het beste kan komen.

Wens: inzet op maximale meerwaarde voor het gebied

Om ervoor te zorgen dat gebieds- en regiobelangen integraal worden meegewogen bij locatiekeuze en inpassing van het station is er opdracht gegeven tot het opstellen van een gebiedsvisie. Het gebiedsraamwerk dat hier voorligt is de eerste stap in het proces. Het bevat een overzicht van de gebiedskenmerken, de ruimtelijke claims en de leidende principes in het gebied. Het gebiedsraamwerk vormt de basis voor de verdere uitwerking van kansen en knelpunten op de verschillende zoeklocaties. Dat gebruiken we om aan het ministerie van KGG en TenneT mee te geven hoe zij in hun onderzoek (de IEA) rekening dienen te houden met de kwaliteiten in het gebied. Dit om in te zetten op een maximale meerwaarde voor het gebied, gegeven de komst van het station.

Bergharen

Appelteren

Hernen

Batenburg

Wijchen

**Afbakening studiegebied
inclusief zoeklocaties
HSS Wijchen**

Ravenstein

Niftrik

Gebiedskenmerken

Wat is dit voor gebied? Hoe wordt het gebied nu gebruikt? En hoe wordt het gebied nu beleefd?

Het gebied is een echt buitengebied en wordt gekenmerkt door agrarisch landgebruik. Grote delen van het gebied gelden als waardevolle landbouwgrond.

Bewoners en omwonenden beleven ruimte en rust in het gebied. Grote delen zijn opvallend open en stil. Delen van het gebied worden momenteel actief gebruikt als recreatie gebied voor wandelaars en fietsers.

Landschappelijk bestaat het gebied uit diverse landschapstypen: landduinen, stroomruggen, oeverwallen en komgronden.

Vroeger werd het gebied vooral voor kleinschalige landbouw gebruikt, water en bodem waren als vanzelfsprekend sturend. Door o.a. ruilverkaveling is nu sprake van grotere percelen. Batenburg, Niftrik, Hernen, Leur en Bergharen zijn historische dorpskernen in en rond het gebied.

De Noordkant van het gebied grenst aan de ontwikkelzone van de groene mantel, met diverse groen – blauw initiatieven en opgaven.

De Zuid / West kant van het gebied ligt ‘ingesloten’ door landelijke infrastructuur verbindingen (A50, spoor, huidige 380 kV verbinding).

Voorstel Gebiedsraamwerk

Waarde van een gebied betekent leefbaarheid. Waarbij rust en openheid uniek zijn voor dit gebied, maar zeker niet de enige waarden zijn die bijdragen aan leefbaarheid. Kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor het gebied worden gekoppeld aan ruimte binnen de leidende thema's agrarisch landgebruik, water, recreatie en natuur.

Leefbaarheid

Leefbaarheid staat centraal. Unieke gebiedskenmerken rust en openheid als ruimtelijke kwaliteitstoets. Breed inzetten op meerwaarde ontwikkelingen op leefbaarheid.

Agrarisch landgebruik

Maximaal inzetten op sterke agrarische functie in het gebied. Kansen voor rolneming agrariërs bij overige thema's. Brede gebiedsaanpak gevraagd.

Water

Het thema 'Water en bodem sturend' in combinatie met agrarisch landgebruik. Kansen voor koppeling met initiatieven Groene Mantel.

Natuur

Natuur-inclusieve landbouw. Kansen voor ecologische verbindingszone.

Recreatie

Rust en openheid wordt (actief) ervaren in het gebied. Kansen voor NOVEX ontwikkelingen Meer Landschap, Meer Stad.

Detaillering gebiedsraamwerk

Belangen, kansen, vraagstukken en knelpunten
uitgewerkt per leidend thema

Leefbaarheid

Kansen, knelpunten,
vraagstukken.

De komst van een hoogspanningsstation heeft grote impact op inwoners, omwonenden en lokale ondernemers. In het gebiedsproces zijn zorgen geuit over de effecten op de directe omgeving. Hoewel dit gebied een buitengebied is wonen en leven er ca. 3000 mensen.

Betrokkenen in het gebiedsproces geven aan dat leefbaarheid centraal moet staan bij ontwikkelingen in het gebied. Hierbij spelen verschillende **belangen**. Onder andere:

- Behoud aantrekkelijke woon- en leefomgeving
- Maximaal behoud van de rust en ruimte in het gebied

Vraagstukken die spelen:

- Hoe omgaan met de negatieve effecten (toegankelijkheid, zicht, geluid, gezondheid) van het nieuwe hoogspanningsstation op de directe omgeving?
- Hoe blijft het gebied een aantrekkelijke woon- en leefomgeving?

Kans / Oproep vanuit de betrokkenen in het gebiedsproces om aandacht te hebben voor de effecten op de direct omwonenden. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de verkeerssituatie bij de bouw van het station. Middelen voor compensatie moeten altijd direct terugvloeien naar het gebied zelf.

Leefbaarheid centraal: kansen; issues op kaart

Issues, kansen en vraagstukken

- Negatieve effecten (verkeer, zicht, geluid, magnetische straling) op directe omwonenden
- Stapeling van ontwikkelingen (hoogspanning, A50, spoor, wind en zon) zorgen voor een toenemende ruimtelijke druk in het gebied
- Kans om verkeersveiligheid te verbeteren

Agrarisch landgebruik

Kansen, knelpunten,
vraagstukken.

Vooropgesteld: de komst van HSS Wijchen zal leiden tot minder landbouw areaal in dit gebied. Dit heeft direct impact op lokale ondernemers.

Betrokkenen in het gebiedsproces geven aan dat behoud van een sterke agrarische functie past bij dit gebied. Hierbij spelen verschillende **belangen**. Onder andere:

- Duurzame toekomst voor agrarische ondernemers in het gebied
- Behoud van het historisch open karakter van het gebied

Vraagstukken die spelen:

- Effect verschillende zoeklocaties HSS Wijchen op (collectieve) toekomstbestendigheid agrarisch landgebruik?
- Hoe en waar combineren van agrarisch landschap met water / bodem / natuur ontwikkelingen?

Kans / Oproep vanuit de betrokkenen in het gebiedsproces om niet alleen naar ‘minste directe impact van HSS Wijchen’ te zoeken, maar juist ook brede gebiedsoplossingen te onderzoeken. Hierin o.a. ruilverkaveling percelen, rol agrariërs in bijvoorbeeld ecologisch beheer te betrekken.

Sterke agrarische functie: kansen; issues op kaart

Issues, kansen en vraagstukken

- Zoveel mogelijk behoud landbouw areaal/structuur
- Kans voor agrarisch natuurbeheer
- Landschapselementen op agrarische percelen

Water

Kansen, knelpunten,
vraagstukken.

Betrokkenen in het gebiedsproces geven aan dat ‘Water en bodem sturend’ een logisch startpunt is bij gebiedsontwikkelingen. Zowel direct bij de projectkeuzes rond HSS Wijchen als vanuit bredere ruimtelijke keuzes in het gebied.

De belangrijkste **belangen** rond dit thema zijn:

- Klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkelingen
- Actief onderzoeken van (meekoppel) kansen rond initiatieven. Bijvoorbeeld Groene Mantel of bredere klimaat adaptatie initiatieven.

Vraagstukken die spelen rond dit thema:

- Wat betekent het verschil van de kavelstructuur rond de verschillende zoeklocaties voor HSS Wijchen. Hoe beïnvloedt dit (meekoppel)kansen voor water?
- Hoe en waar combineren van agrarisch landschap met water / bodem / natuur ontwikkelingen?

Kans

Organiseren van (meekoppel)kansen met locatie keuze, ontwerp keuzes en projectrealisatie HSS Wijchen.

Klimaatadaptief water- en bodembeheer: kansen; issues op kaart

Issues, kansen en vraagstukken

- KRW waterlichamen, verbeteren water (ecologische) waterkwaliteit
- Risico op wateroverlast in lager gelegen delen
- Waterberging i.h.k.v. klimaatadaptatie

Natuur

Kansen, knelpunten,
vraagstukken.

In het gebied ligt een opgave voor de ontwikkeling van natuur op plekken met een andere bestemming, de Groene Ontwikkelingszone (GO). Daarnaast biedt het gebied, vanwege de ruimte voor hoog productieve landbouw, kansen voor agrarisch natuurbeheer en natuur-inclusieve landbouw.

Betrokkenen in het gebiedsproces geven aan dat natuur een grotere rol kan spelen in dit gebied. Hierbij spelen verschillende **belangen**:

- Ruimte voor ontwikkeling biodiversiteit en natuur
- Beleving schoonheid gebied

Vraagstukken die spelen :

- Hoe en waar combineren van agrarisch landschap met de Groene Ontwikkelingszone (GO) en de groenblauwe dooradering?
- Kansen voor ecologische verbindingszone i.r.t. verschillende zoeklocaties HSS Wijchen?

Kans / Oproep vanuit de betrokkenen in het gebiedsproces om de rol van agrariërs bij bijvoorbeeld ecologisch beheer actief te onderzoeken.

Natuur versterken: kansen; issues op kaart

Issues, kansen en vraagstukken

- Ecologische verbindingszone langs noordrand gebied
- Kansen voor ontwikkeling van plant- en diersoorten (o.a. patrijs, das, kamsalamander)
- Koppeling met KRW doelen
- Gebiedsdekkende groenblauwe dooradering, samenwerken met agrariërs
- Barrière A50 verminderen (ecopassage)

Recreatie

Kansen, knelpunten,
vraagstukken.

Het gebied wordt als ontspanningsgebied ervaren. Van rust ervaren vanuit het woonkamerraam, tijdens een dagelijkse route met de hond of woon-werkverkeer tot actief bezoek van het gebied in vrije tijd.

Recreatie is hiermee een belangrijk thema. Openheid en stilte worden genoemd als gebiedskenmerken. Belangrijkste **belangen**:

- Beleven van openheid en rust voor omwonenden
- Ruimte voor rust en recreatie voor de brede Groene Metropoolregio

Vraagstukken die spelen :

- Optimale ruimte voor rust en recreatie in het gebied: Waar, hoeveel en voor wie na komst HSS Wijchen?
- Effect zichtlijnen HSS Wijchen en verbindingsmasten op rust en recreatie?

Kans / oproep vanuit de betrokkenen in het gebiedsproces om (meekoppel)kansen voor recreatie in het ontwerp en bouwfase HSS Wijchen te onderzoeken.

Recreatie: kansen; issues op kaart

Issues, kansen en vraagstukken

- Recreatieve druk vanuit Wijchen vooral naar landduinen en Maas.
- Nieuw fietspad langs wetering
- Komgronden: rust, stilte, openheid.
- Kans: recreatieve koppeling landduinen en Maas door komgronden

Energie

Ruimte voor energie: een nationaal vraagstuk met regionale consequenties.

Doorontwikkeling van het gebied voor economische bedrijvigheid of tot energiehubs betekent een volledige transformatie van het gebied. Dit wordt niet gezien als meerwaarde voor het gebied en zelfs als bedreigend ervaren voor een gebied dat wordt beleefd als open en rustig.

Voor ondernemers zijn investeringen in economie op andere plekken 'logischer'. Ook omdat regionaal netbeheerder Liander investeert op andere locaties in de GMR, waarmee transportcapaciteit dichterbij bestaande elektriciteitsvraag wordt gerealiseerd. Tegelijkertijd kan energie niet als regionaal vraagstuk worden bekeken.

Vraagstukken die spelen :

- Hoe beïnvloeden de regionale ruimteclaims duurzame opwek (wind, zon) de andere thema's?
- Grootschalige ontwikkelingen voor nationale energievoorziening MIEK projecten (specifiek: VAWOZ) ?
- Potentiële aantrekkende werking op energie intensieve bedrijven (batterijen, datacenters, industrie clusters)?

Oproep:

- Indien bovenstaande ontwikkelingen op het gebied afkomen dan meewegen bij kansen / knelpunten in het project HSS.

Vervolgstappen

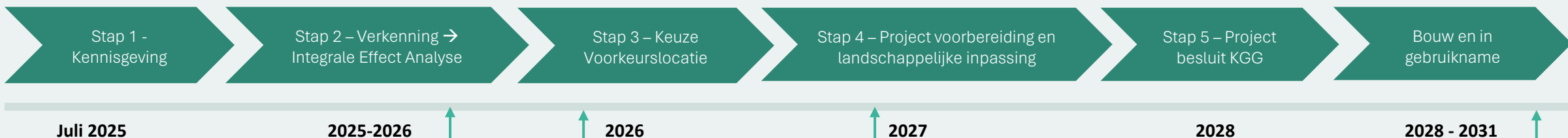

Vervolgstappen

De planning van TenneT is leidend voor de planning van het gebiedsproces.

Projectprocedure (TenneT en KGG).

Doel → Stapsgewijs mogelijk maken van realisatie hoogspanningsstation HSS Wijchen

Gebiedsproces.

Doel →

Inbreng gebieds- en regionale belangen die relevant zijn voor de inpassing van HSS Wijchen en actief kansen voor meerwaarde in het gebied zoeken

- DEC - Gebiedsraamwerk.
- DEC - FEBR – Input vanuit gebied op de Integrale Effect Analyse van TenneT: Kansen en (gebieds)knelpunten per locatie alternatief in het zoekgebied.

- ≈ JUN – OKT Gebiedsadvies voorkeurslocatie

- ≈ 2027 Gebiedsinput landschappelijke inpassing, meekoppelkansen en investeringen in meerwaarde voor gebied

- ≈ 2028+ Uitvoeringsagenda meekoppelkansen en initiatieven met meerwaarde voor gebied

Vervolgstappen

Een integrale aanpak met bijdragen van diverse betrokkenen in gebied

Uitwerking kansen voor meerwaarde vanuit kaders gebiedsraamwerk en doorvertaling in kansen en knelpunten per zoeklocatie TenneT.

- Werksessies met experts vanuit Provincie, GMR, gemeente Wijchen, Waterschap, Liander en TenneT.
- Werksessies met externe betrokkenen, o.a. Natuur en Milieu Wijchen, Leefbaarheids- groepen Batenburg, Bergharen, Niftrik en Hernen/Leur, Energie coöperatie Leur, ZLTO (Land en Tuinbouw Organisatie).

